

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

פרשת וארא

חיים בשקר

נכונה אהרון השליך את המטה שלו ונהפך לתנין, מדבור כאן על תנין אמיתי שיש בו רוח חיים, אך התנינים של חרטומי מצרים לא הייתה בהם רוח חיים, ובשביל להראות את זה לפרעה, בלע מטה אהרון את התנינים של חרטומי מצרים להראות שרק הקב"ה הוא לבדו נותן נשמה ורוח, ולא היה בכוח החרטומים לתת תנועה לתנינים. ובכל זאת נאמר לאחר מכן "ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהים" [ו.י.יג] וכיצד לא שחרר פרעה הרשע את ישראל ממצרים, הרי הוא ראה את האות והמופת אלא שמה בכך אם הוא ראה, הוא לא שת ליבו לכך.. שהוכחה ועוד הוכחה יכולה להשפיע על אדם שמחפש את האמת, אך היא לא עוזרת למי שחי בשקר...!!

וזה הקל וחומר שאמר משה רבנו, אם ישראל שמחפשים אחר האמת לא שומעים אלי, כיצד פרעה הרשע שלא מחפש אחר האמת ישמע אלי...?

וכאן האדם צריך לשאול את עצמו, האם אין הוא מתנהג ומתנהג כמו פרעה... בהרבה תחומים בחיים האדם יודע ורואה את האמת מול עיניו, ובכל זאת בוחר הוא להתעלם ממנה ולחיות בשקר.. יודע הוא מה התכלית בחיים ובכל אופן בוחר לבזבז את זמנו על שטויות והבלים..

יודע ורואה מה טפל ומה עיקר ובכל זאת בוחר הוא בטפל.. על כן האדם החכם יבין וישכיל לראות את האמת ולרדוף אחריה, ולא לפחד מלבצע שינויים משמעותיים ומרחיקי לכת...

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-5171111 ולהקיש * [אפשר לקבל ציחוק]. כמו כן ניתן להאזין לכל השיעורים של הרב שכבר נמסרו בקול הלשון.

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לרבינו הקדוש רבי שמשון חיים ב"ד נחמן מיכאל נחמני זיע"א

"פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני" [כ"ה, ט"ו]

שואל בעל ה"זרע שמשון" - מדוע דוד המלך מבקש מהקב"ה שיפנה אליו בגלל שהוא יחיד, אדרבה הרי נאמר [איוב ל"ה, ה] "הן אל כביר לא ימאס" ויותר טוב היה אם לא היה אדם יחיד?

עוד צריך להבין הרי דוד היה מלך ומדוע אמר על עצמו שהוא עני ויחיד? **מסביר בעל ה"זרע שמשון"** - הגמ' בעבודה זרה [ד] אומרת בשם ר' יוחנן משום ר' שמעון בר יוחאי שלא היה דוד המלך ראוי לעשות את מעשה בת שבע שכן נאמר בתהילים [ק"ט, כ"ב] "ולבי חלל בקרבי" שדוד המלך המית בקרבו את היצר הרע ולא הייתה ליצר הרע שליטה עליו, והסיבה לכך שעשה את מעשה בת שבע הייתה בשביל לתת פתחון פה לאלה אשר רוצים לעשות תשובה שילמדו מדוד המלך שלא התייאש מלחזור בתשובה והתקבלה תשובתו, וכל זה תשובת היחיד. ותשובת הרבים שחטאו, לומדים ממעשה העגל שהיה רבים ועשו תשובה והתקבלה תשובתם. **וזה דברי דוד המלך** "פנה אלי וחנני" והסיבה לכך "כי יחיד" שחטא בשביל להורות תשובה ליחיד ובשל כך נעשה "עני" מן הסיוע העליון שלא עזרו לו להינצל מהיצר הרע...

"הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה" [ו.י.יג] **משה רבנו פונה אל הקב"ה ואומר אם בני ישראל לא שומעים אלי, כיצד ישמע פרעה אלי להוציא את עם ישראל ממצרים? כותב רש"י** - "זה אחד מעשרה קל וחומר שבתורה".

שואל ר' יעקב גלינסקי זצ"ל - הכיצד יש כאן קל וחומר מה שבני ישראל לא שמעו אל משה היה זה בגלל קוצר רוח ועבודה קשה, אך פרעה לא היה במצב של קוצר רוח או עבודה קשה ואם כן פרעה כן ישמע אל משה רבנו?

ומסביר - שאין יותר גרוע מפרעה הרשע, הסיבה לכך היא שהוא חי כל הזמן בשקר ואדם שחי בשקר גם אם הוא יבין וישתכנע הוא לא ישנה את דרכו שהרי הוא חי בשקר.

והנה פרעה הרשע היה אדם מופרך, הוא החשיב את עצמו לאלוקים עד כדי כך שאמר לי יאורי ואני בראתי אותה. ולומר דבר כזה זה מופקע לגמרי, וכי הוא ברא את עצמו? וכי הוא ברא את האור? והוא בעצמו היה מודע לכך שהוא מתפאר על הבל ושווא נתעה. פרעה אף היה מוכן לסבול בשל כך קשות, הוא היה מתאפק במשך עשרים וארבע שעות עד אשר יגיע אל הנילוס בשביל לעשות שם את צרכיו... אם כן הוא הורגל לחיות בשקר והוא לא ישנה את דעתו בפני שום אמת...

וכמו שכתב האורחות צדיקים' [שער כ"ב] יש אדם מזויף אפילו שידוע בוודאי שהדבר שקר, הוא נמשך אחריו.

ואכן כאשר בא משה רבנו לפרעה, התברר שההשערה שלו הייתה

פניני "אור החיים" הקדוש

לרבינו הקדוש רבי חיים ב"ד משה בן עטר זיע"א

"וידבר אלוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'" [ו.י.ב]

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מה ההסבר לכך שבתחילת הפסוק נאמר "וידבר אלוקים" שמורה על מידת הדין ואח"כ נאמר "ויאמר אליו אני ה'" שמורה על מידת הרחמים?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - בתהלים [ס"ח, ז] נאמר "מוציא אסירים בכושרות" דורשים חז"ל "בכושרות" - בכי למצרים ושירות לישראל. **כלומר כנגד** מה שהכין הקב"ה לדון את מצרים נאמר בפסוק "וידבר אלוקים" המורה על מידת הדין. וכנגד מה שרצה להיטיב עם ישראל נאמר "ויאמר אליו אני ה'" שמורה על מידת הרחמים. עוד רמז הפסוק שלמרות שעם ישראל היו בתוך מצרים עצמה וכאשר המלאך משחית אין הוא מבדיל בין צדיק לרשע, בכל זאת אמר הקב"ה למשה שלמצרים הוא הכין חושך, ובד בבד הכין את מידת הרחמים לישראל שהיה להם אור בכל מושבותם, ועוד שממקנה בני ישראל לכל לא מת אפילו אחד..

הלכה למעשה הרב מנשה מורנו שליט"א

האם מותר לפתוח דלת ויטרינה של נרות שבת, או שדינה כמוקצה האסור בטילטול?

כלל גדול בהלכות שבת, בסיס לדבר האסור הרי הוא מוקצה. (שט" סעיף ב', ש" סעיפים ו'-ט' ועוד) לדוגמה: מגש שמניחים עליו נרות שבת, אסור לטלטל את המגש, מפני שהוא בסיס לנרות שהם מוקצה. ואף לאחר שכבו הנרות, נותר המגש מוקצה, כיון שהוקצה בבין השמשות. (שו"ע רעט" סעיף א'). **וממילא גם דין דלת הויטרינה מוקצה, שמשמש את הנרות, ליופי או כדי שלא יכבו.** ודין בסיס אינו נאמר רק כאשר המוקצה למעלה והבסיס למטה, אלא אף כאשר המוקצה מהצד, והבסיס משרת את המוקצה, נאמר **דין זה.** (כמבואר ברע"ו סעיף א' שגר הנמצא על הדלת, אינו עושה את הדלת בסיס, ומותר לפתוח ולסגור את הדלת בנחת שלא יכבו הנרות. מפני שהדלת חשובה יותר מהנר, שהדלת היא חלק מהבית, והנר בא לשרת את הבית, כ"ז במשנ"ב סק"ז מהאחרונים. חזינן דאף מהצד שייך להיות בסיס, אם לא הסבא שבת חשוב יותר. וכן מבואר בפוסקים שהביא משנ"ב ש" סק"ל ע"ש היטב). ואפילו כאשר המוקצה מונח למטה, והבסיס נתון על גביו כדי לשרתו, נעשה בסיס למוקצה. (כמבואר במ"א הביא משנ"ב ש" סק"א, ובשעה"צ שט אות יא, וכ"ז מבואר באריכות

עין שש"כ פ"כ הערה קפ' שהביא מפמ"ג ועוד מקומות). **ואפילו רק את וו הסגירה של דלת הויטרינה, ג"כ אסור להזיזו למצב נעילה,** שגם הוא בא לשרת את הנרות ונעשה מוקצה. (שאפילו דבר קטן שהוא מוקצה, אסור בטילטול אפילו במקומו על צירו, כמבואר בשו"ע שי"א סעיף ז'. אולם לדעת חו"ע שבת ג' עמ' קצ' שיש מקום להתיר כל דבר המחובר לומר שאינו מוקצה, יש מקום להתיר זאת. מ"מ אין לפסוק כך את ההלכה, שאף לחו"ע לא פשיטא ליה האי סברא. ותו דעיקר סמיכותו להתיר בזה, הוא ע"פ המובא בראב"ד שסיבת איסור מוקצה היא גדר להוצאה, ואין זה שייך במחובר. ויש להשיב שמצאנו לרמב"ם ג' טעמים אחרים כמובא במשנ"ב בהקדמה לשח', דלא שת ליבו לטעם זה, ומדוע נפסוק כהראב"ד ולא כהרמב"ם? ע' מרן בשו"ת אבקת רוכל ס' לב'. וכבר כתב ערוה"ש ריש שח' דהעיקר במחלקות זו כהרמב"ם). אולם הלכה אינה כן ואין דלת הויטרינה מוקצה ככלל. שכאן הדלת אינה קשורה למעמד הנרות, שיכולים לדלוק בטוב גם בלעדיה, ולא מצאנו בסיס בכה"ג, ואפילו שהדלת מחוברת לויטרינה, והויטרינה היא מוקצה, מ"מ אין הדלת נגרת אחריה. וכמו שמצאנו בשולחן שהניחו עליו נרות, שנחלקו האחרונים אם המפה המונחת עליו היא בסיס. ומסקנת שעה"צ (שט" אות כד') שרק מקום הנרות הוא בסיס ולא כל המפה, אפילו שהמפה כולה היא גוף אחד. כ"ש כאן שהדלת איננה גוף אחד עם הויטרינה, אלא שמחוברת לה בציר, שאינה נעשית בסיס, ומותר לפתוח ולסגור הדלת כרצונו.

מעשה שהיה...

סיפור ר' שבתאי יודלביץ זצ"ל - שפגש בחור אחד אשר התדרדר ואף עזב את לימודו והתגייס לשירות הצבאי. שאל אותו הרב האם הוא מניח היום תפילין, ומתפלל שחרית? ענה הבחור לרב שאט אט הוא הפסיק להתפלל ולהניח תפילין והאילו והתבייש מחבריו אשר בפלוגה! אמר לו הרב שבתקופת קום המדינה הוא המתין בתחנה בתל אביב לכיוון ירושלים, אתו המתינו עוד עשרות אנשים בשמש הקופחת במשך זמן רב. והנה הגיע סוף סוף האוטובוס, וכל אחד שעמד המתין לעלות כפי סדר הגעתו אל התחנה, והנה לפתע פורץ אדם מגודל ובעל כוח ונכנס ראשון אל תוך האוטובוס ומתיישב לו ברווחה... כמובן שמהומה פרצה במקום, כולם הטיחו בו "אינך מתיישב! אתה לא רואה שאנשים ממתנים פה קרוב לשעה!?"... פתאום אותו האיש קם ממקומו וצועק לעבר ההמון הזועם "אינכם מתיישבים? האם עיוורים אתם? אינכם מבחינים כי יש לי מדליות על הזרוע, סמלים על הכובע, הרי אני ממחלקת ה'סנטריום' ולי יש את הזכות המלאה לעלות לפניכם!" הס הושלך בין כל הנוסעים, חשבו שלפניהם עומד מדען או פרופסור אשר תורם רבות למדינה הצעירה ואכן ראוי הוא

לכבוד הזה. והנה לאחר התבוננות בסמלים שעל גופו ראו כולם שמדובר בסך הכל ש'הסנטריום' היא מחלקה עירונית האחראית על פינוי האשפה, היום קוראים לזה 'מחלקת התברואה'. המשך הרב ואמר לבחור "תראה מה עשו אותם סמלים לאותו אדם, איזו גאוה זה הכניס בליבו, למרות שהסמלים הללו לא מסמלים על שום גבורה או ניצחון, ומי שנתן לו את הסמלים הללו אינו אלא בשר ודם שסופו להיות רימה ותולעה, ובכל זאת בכל עת שהוא עונד אותם הוא מרגיש שכל העולם חייבים לו, אָז אנו שיש לנו את הסמלים והאותות שזה התפילין שקיבלנו ממלך מלכי המלכים ולא סתם מאיזה פקיד זוטר, האם יש בושה מלענוד אותם ולהתחזק בגאוה יהודית?! הרי אנו נזר הבריאה ובכל פעם שאנו עונדים את התפילין על היד והראש ומקיימים מצוותיו מראים אנו שייכות לפלוגה של מלך מלכי המלכים". **הרי לנו כיצד צריך האדם להרגיש שהעולם נברא בשבילו אסור לו לזלול בעצמו וביחודיות שיש בו, צריך הוא להרגיש אדם חשוב ורם מעלה ובאמת הוא בנו של הקב"ה בורא העולם, וכל הבריאה מסתובבת סביבו למענו ובשבילו.** [מתוך הספר 'מתיקות ועריבות התורה' ד']

"ואלה יעמדו על הברכה" אשר בזכותם עלון זה יוצא לאור

עולם הצניעות באיכות לא מתפשרים רח' אלקבץ 4, גבעת שאול, ירושלים (מול ברוך פארים) טל: 058-6505815 olam.hatsitsit@gmail.com	פיסטוקוס רח' הספגה 37	מספרת - אליהו 050-9094047 בית וגן 42	לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל: אוריה חסיה בת רייזל לאה רינה, מיטל בת גלדס, מיקה אסתר בת עדי, אבנר בן רחל לעילוי נשמת: ישראל בן גאולה ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש להצלחה, לזיווג הגון, לזרע בר קיימא, ולהצלחת התורם ובני משפחתו ברוחניות ובגשמיות וכל מיילי דמייטב.
מ.מ. בניה ושיפוץ שיפוץ כלליים	מפלות רח' קריית משה 11	מפגש הפסגה הפסגה 10 קפה, משקאות, ממתקים, מתנות, לוטו, בלונים ועוד..	נעלי קרן אור נעלים לכל המשפחה רח' הרב שלמה אלקבץ 4 גבעת שאול 058-5777795	אליעזרא - אלקטרוניקה פלאפונים, נגנים, מצלמות ועוד... רח' הפסגה 45
אופטיקה ראייה טובה מסגרת כולל עדשות ב-149 ₪ בלבד רחוב רבי ישראל נג'ארה 37, ירושלים 050-3334940 02-6521859 opticaraz@gmail.com	ברוכים מרקט רח' אליעזר הלוי 2 טל' למשלוחים 02-5633301	צ'אבקס בשר • עופות • דגים בית וגן הפסגה 10 02-6439131 מוקד הזמנות, והזמנות ביוצאפ 050-260-3330	פיצה יואל'ס בית וגן מקיימים בקשתו של ר' יואל ז"ל לחת יותר ולגבות פחות! 02-64-222-90 יואל'ס PIZZA & MORE פיצה וכו'	